



רשומות

# הצעות חוק

הכנסת

6 בפברואר 2007

130

י"ח בשבט התשס"ז

עמוד

|    |   |
|----|---|
| 46 | הצעת חוק למניעת אלימות במשפחה (תיקון מס' 9) (הגבלות על הוצאת צו הגנה נגד קטין), התשס"ז-2007 |
| 48 | הצעת חוק המפלגות (תיקון מס' 15) (בחירות מקדימות), התשס"ז-2007                               |

מתפרסמת בזה הצעת חוק של חברת הכנסת מטעם הוועדה לקידום מעמד האישה של הכנסת:

## הצעת חוק למניעת אלימות במשפחה (תיקון מס' 9) (הגבלות על הוצאת צו הגנה נגד קטין), התשס"ז-2007\*

- תיקון סעיף 3 1. בחוק למניעת אלימות במשפחה, התשנ"א-1991, בסעיף 3, האמור בו יסומן "(א)" ובסופו יבוא:
- "(ב) בקשה למתן צו הגנה מפני קטין תוגש לבית המשפט לענייני משפחה בלבד; על בקשה כאמור של בן משפחה יחולו הוראות אלה:
- (1) בית המשפט יפנה את הצדדים ליחידת הסיוע שבבית המשפט; יחידת הסיוע תודיע לבית המשפט אם הגיעו הצדדים להסכמה בדבר הסדר הסכסוך ובדבר המלצותיה בענין;

### ד ב ר י ה ס ב ר

מפני קטין תוגש לבית המשפט לענייני משפחה בלבד, ולא לבית משפט אחר המוסמך, דרך כלל, להוציא צו הגנה, כגון בית משפט השלום או בית דין דתי לגבי צדדים שבענינם הוא מוסמך לדון. זאת, בשל העובדה שרק בבתי המשפט לענייני משפחה קיימות יחידות סיוע ושאליהן יפנה בית המשפט את הצדדים. מוצע להטיל על יחידת הסיוע להודיע לבית המשפט אם הגיעו הצדדים להסכמה בדבר הסדר הסכסוך ובדבר המלצותיה בענין. הסדר זה נובע מן ההכרה בהערפת פתרון משפחתי כולל בעל אופי טיפולי על נקיטת אמצעי משפטי חריף בדמות הוצאת צו הגנה (סעיף 3(ב) המוצע, ברישה ובפסקה (1)).

כן מוצע כי במקרה שבו לא הושגה הסכמה, יוכל בית המשפט להוציא צו הגנה מפני קטין. טרם הוצאת צו הגנה כאמור יהא על בית המשפט לשקול את נסיבות הענין ואת טובת הקטין וכן ליתן לקטין הזדמנות להשמיע את עמדתו בפניו. בנוסף, בהתאם להוראות סעיף 2 לחוק למניעת אלימות במשפחה, יכול שצו הגנה יכלול איסור על הקטין להיכנס לדירה שבה מתגורר בן משפחתו או להימצא בתחום מרחק מסוים מאותה דירה, וזאת אף אם יש לו זכות כלשהי בה. מוצע לקבוע כי צו הגנה הכולל הרחקת הקטין מביתו כאמור לא יינתן אלא אם כן קיבל בית המשפט תסקיר בכתב מפקיד סעד שהתמנה על פי חוק הנוער (טיפול והשגחה), התש"ך-1960 (להלן-חוק הנוער), ושנמצא סידור חוץ ביתי הולם לקטין (סעיף 3(ב)2) המוצע).

עוד מוצע להבהיר כי אין בהוראות התיקון המוצע כדי לגרוע מהוראות סעיף 3א לחוק הנוער, שלפיהן בית המשפט הדן בענינו של קטין רשאי, אם ראה צורך בכך, לתת צו הגנה על פי החוק למניעת אלימות במשפחה וכן לתת צו מניעת הטרדה מאיימת על פי חוק מניעת הטרדה מאיימת, התשס"ב-2001 (סעיף 3(ב)3) המוצע).

סעיף 3 לחוק למניעת אלימות במשפחה, התשנ"א-1991 (להלן - החוק למניעת אלימות במשפחה), קובע כי בית המשפט רשאי לתת צו הגנה מפני אדם אם ראה כי נתקיימו נסיבות מסוימות הקבועות באותו סעיף. במנגנון הקבוע בחוק למניעת אלימות במשפחה אין התייחסות מיוחדת למצב שבו צו ההגנה המבוקש הוא דווקא מפני בן משפחה שהוא קטין ולא לשם הגנה עליו.

בהצעת החוק המתפרסמת בזה (להלן - הצעת החוק), מוצע לקבוע הוראות מיוחדות שיחולו בשעה שכן משפחה מבקש מבית המשפט ליתן צו הגנה מפני קטין.

ההתייחסות המיוחדת להליך של הוצאת צו הגנה מפני קטין נובעת מתפיסה שלפיה אלימות של קטינים במשפחה אינה מנותקת מבעיות אחרות של המשפחה, ובמקרים רבים מאלימות של בני משפחה נוספים, אשר יש לתת להן פתרון טיפולי כולל שיתייחס למשפחה כולה, ואין לפתור אותן, למעט במקרים קיצוניים, על ידי הרחקת הקטין מביתו. הניסיון שנצבר ביחידות הסיוע של בית המשפט לענייני משפחה, ואשר הוצג בדיוני הוועדה לקידום מעמד האישה של הכנסת (להלן - הוועדה), מחזק תפיסה זו, שכן ברוב המקרים של הבקשות שהוגשו על ידי בני משפחה להוצאת צו הגנה מפני קטין לא היתה הצדקה להרחקת הקטין מביתו, והתערבות יחידת הסיוע הובילה למציאת פתרון מוסכם אשר התייחס למשפחה כולה.

מוצע להחיל את ההוראות המיוחדות המפורטות להלן רק כאשר הבקשה לצו הגנה מוגשת על ידי בן משפחתו של הקטין משום שהחשש לשימוש פסול, לא מתאים או נמהר, באמצעי של צו הגנה לפי החוק למניעת אלימות במשפחה כנגד קטין, אינו קיים כמעט כאשר הגורם המבקש את הצו הוא פקיד סעד או בא כוח היועץ המשפטי לממשלה, שכן במקרים אלה גורמי הטיפול ורשויות אכיפת החוק כבר מעורבים בפרשה. עוד מוצע לקבוע כי בקשה לתת צו הגנה

\* הצעת חוק מס' 243/17/פ: הועברה לוועדה ביום 4 בסלול התשס"ז (28 בנובמבר 2006).  
1 ס"ח התשנ"א, עמ' 138; התשס"ד, עמ' 398.

- (2) לא הגיעו הצדדים לידי הסכמה, וראה בית המשפט, לאחר ששקל את נסיבות הענין ואת טובת הקטין נושא הבקשה, כי יש צורך לתת צו הגנה, רשאי בית המשפט, לאחר שנתן לקטין הזדמנות להשמיע את עמדתו בפניו, לתת צו הגנה, ואולם לא ייתן בית המשפט צו לפי סעיף 2(א1) אלא לאחר שקיבל תסקיר בכתב מפקיד סעד כמשמעותו בסעיף קטן (א), ובלבד שנמצא סידור חוץ ביתי הולם לקטין;
- (3) אין בהוראות סעיף קטן זה כדי לגרוע מהוראות סעיף 3א לחוק הנוער (טיפול והשגחה), התש"ך-1960<sup>2</sup>;

### ד ב ר י ה ס ב ר

שלישית, סוגיית ייצוגם של קטינים בדיון להוצאת צו הגנה, לרבות השאלה בדבר הערפה של קביעת הסדר ייחודי לענין זה על פני הסדרה כוללת של נושא הייצוג שלא במסגרת הצעת חוק זו. בהקשר זה יהיה על הוועדה להתחשב בכך שהסדרה כוללת תהיה בוודאי כרוכה בעלות תקציבית ניכרת ויכול שיישומה לא יתאפשר בעתיד הקרוב.

רביעית, נחיצות קביעתו של סד זמנים להגשת תסקיר מטעם פקיד הסעד ולטיפול באמצעות יחידת הסיוע.

#### השפעה על זכויות הילד

הצעת החוק נועדה לקבוע הגבלות על הוצאת צו הגנה נגד קטין, אשר ינתבו את ההליך המשפטי להעדרת הסדר מוסכם על פני כלים משפטיים אחרים. ההגבלות האמורות, ובראשן מציאת סידור חוץ ביתי הולם לקטין, ישפרו את השמירה על זכויותיהם של קטינים ויכור טובתם.

בעת הכנת הצעת החוק לקריאה השנייה ולקריאה השלישית תיידרש הוועדה להכרעה בכמה סוגיות:

ראשית, הצורך בתיקון עקיף לחוק למניעת הטרדה מאיימת, התשס"ב-2001. חוק זה קובע כי בית המשפט רשאי לתת צו מניעת הטרדה מאיימת מפני אדם אם נוכח כי אותו אדם נקט הטרדה מאיימת כמשמעותה באותו חוק. בדומה לקבוע בסעיף 2 לחוק למניעת אלימות במשפחה, יכול שצו מניעת הטרדה מאיימת יכלול איסור על אדם פוגע להימצא במרחק מסוים מדירת מגוריו של הנפגע. בכזוונת הוועדה לשקול אם יש מקום לקבוע כי הגבלות על הוצאת צו הגנה מפני קטין יחולו, בהתאמה, על הוצאת צו מניעת הטרדה מאיימת כנגד קטין פוגע שהוא בן משפחתו של הנפגע.

שנית, הצורך במציאת מענה שיהיה בו איוון ראוי בין הגשת תסקיר מעמיק בכתב, תהליך אשר עלול לארוך זמן, לבין מתן פתרון מספק למצב הדורש מענה מהיר עקב סיכון לבן המשפחה, שלשם הגנתו ניתן הצו.

חברת הכנסת **זהבה גלאון**

<sup>2</sup> ס"ח התש"ך, עמ' 52.

## מתפרסמת בזה הצעת חוק של חברי הכנסת מטעם ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת:

### הצעת חוק המפלגות (תיקון מס' 15) (בחירות מקדימות), התשס"ז-2007\*

1. תיקון סעיף 17 בחוק המפלגות, התשנ"ב-1992 (להלן - החוק העיקרי), בסעיף 17, במקום "הוראות חוק הבחירות" יבוא "הוראות סעיפים 8 עד 12 בחוק הבחירות".
2. תיקון סעיף 28א בסעיף 28 לחוק העיקרי -
- (1) ברישה, אחרי "בפרק זה" יבוא "ובסעיף 17";
- (2) בהגדרה "בחירות מקדימות", המילים "שזכאים להשתתף בהן כלל חברי המפלגה" - יימחקו;
- (3) אחרי ההגדרה "בחירות מקדימות" יבוא:
- "הוצאה" - בכסף או בשווה כסף, במישרין או בעקיפין, בארץ או בחוץ לארץ, במזומנים או בהתחייבות מכל סוג;
- (4) במקום ההגדרה "מועמד" יבוא:
- "מועמד" - מי שהכריז על עצמו כמועמד, או הודיע ברבים על כוונתו, בעל פה או בכתב, במפורש או על דרך התנהגות, להתמודד בבחירות מקדימות, לתפקיד של יושב ראש המפלגה או להיות מועמד מטעמה לאחד מאלה; ראש הממשלה, שר חבר הכנסת, ראש רשות מקומית או חבר מועצת רשות מקומית; לענין זה, "התנהגות" - לרבות הוצאה או גיוס תרומות למטרת קידום מועמדותו בבחירות מקדימות.

## ד ב ר י ה ס ב ר

ושוויון על בחירות מקדימות הנערכות במפלגות (הצעת חוק המפלגות (בחירות מקדימות) (הוראת שעה), התשס"ז-2007, שהונחה על שולחן הכנסת ביום י"ב בשבט התשס"ז (31 בינואר 2007)). נוסח הסעיפים שמוצג להחליפם מובא בנספח לדברי ההסבר.

סעיף 1 מוצג לצמצם את תחולת חוק בחירות לגופים ציבוריים, התשי"ד-1954, על בחירות מקדימות לכנסת במפלגות, כך שרק הסעיפים העונשיים הרלוונטיים שבחוק האמור יחולו על הבחירות במפלגות. הסעיפים שיחולו הם איסור שימוש לרעה בתעודות בוחר; איסור הפרעה לבחירות; איסור שהיות ואיום; איסור הצבעה שלא כחוק; איסור עבירות אחרות בקשר לבחירות (סעיפים 8 עד 12 לחוק האמור, בהתאמה).

סעיף 2 מוצג לערוך תיקונים בכמה הגדרות שבסעיף 28 לחוק המפלגות וכן להוסיף עליהן: לענין ההגדרה "בחירות מקדימות" המילים "שזכאים להשתתף בהן כלל חברי המפלגה" יימחקו. כך שהוראות פרק ב' לחוק המפלגות יחולו גם על בחירות מקדימות הנערכות במרכז מפלגה, ועידה, מועצה וכיוצא באלה; תיווסף הגדרה חדשה של "הוצאה", הוזהה לנוסח ההגדרה שבסעיף 28(ג) לחוק המפלגות; תוחלף ההגדרה "מועמד", שנוסחה היום הוא "מי שעומד לבחירה בבחירות מקדימות לתפקיד של יושב ראש המפלגה או מועמד מטעם המפלגה לאחד מאלה; ראש

## כללי

חוק המפלגות (בחירות מקדימות לכנסת השבע עשרה) (הוראת שעה), התשס"ו-2005 (ס"ח התשס"ו, עמ' 34) (להלן - הוראת השעה הראשונה), העניק למבקר המדינה, לראשונה, את האחריות לביקורת החשבונות של המועמדים ומועמדיהן לכנסת. הוראת השעה הראשונה, אשר קבעה גם כללים נוספים לניהול מערכת החשבונות של מועמד בבחירות מקדימות, נכנסה לתוקף ביום פרסומה, כ"ט בחשון התשס"ו (1 בדצמבר 2005), ופגה בתום הבחירות המקדימות לכנסת השבע עשרה. הכללים השונים שבהוראת השעה הראשונה נועדו להבטיח את השוויון בין המתמודדים במערכת הבחירות, ולשמור על תקינות הליכי הבחירות, על טוהר המידות בבחירות, על השקיפות ועל אמון הציבור במערכת השלטון.

בהצעת חוק המפלגות (תיקון מס' 15) (בחירות מקדימות), התשס"ז-2007, המתפרסמת בזה (להלן - הצעת החוק), מוצג לקבוע את הוראת השעה כהוראה קבועה בחוק המפלגות, התשנ"ב-1992 (להלן - חוק המפלגות). יצוין כי במקביל לחקיקת התיקונים בפרק ב' לחוק המפלגות כהוראה קבועה, מהלך המצריך דיונים רבים נוספים ומחשבה מעמיקה, הונחה על שולחן הכנסת הצעת חוק לקבוע כהוראת שעה נוספת את הוראות פרק זה, כדי שגם בתקופה שעד השלמת מהלך החקיקה הקבוע יחולו הנורמות של שקיפות, הגינות

\* הצעת חוק מס' 1881/17/פ' הועברה לוועדה ביום י"ט בטבת התשס"ז (9 בינואר 2007).  
1 ס"ח התשנ"ב, עמ' 190, התשס"ד עמ' 150.

3. במקום סעיפים 28 ו-28 לחוק העיקרי יבוא:

החלפת סעיפים  
28 ו-28

"תחולת ההגבלות 28. בהגבלות שבפרק זה יחולו על התקופה שהחל מהיום שאחרי יום הבחירות המקדימות במפלגה ועד יום הבחירות המקדימות הבאות שבה.

הודעה על מועד בחירות 28. (א) מפלגה תודיע לרשם ולמבקר המדינה על מועד בחירות מקדימות שפרק זה דן בהן בתוך שבעה ימים מהיום שבו נקבע המועד כאמור; ההודעה תכלול את מספר בעלי זכות הבחירה, במסגרת ארצית או אזורית. לפי הענין.

(ב) שונה מועד בחירות מקדימות שלגביו נמסרה הודעה כאמור בסעיף קטן (א), לרבות בדרך של ביטול הבחירות, תודיע על כך המפלגה לרשם ולמבקר המדינה בתוך שלושה ימים מהיום שבו נקבע המועד החדש; חל שינוי במספר בעלי זכות הבחירה שעליו הודיעה המפלגה בהודעתה הראשונה לפי סעיף קטן (א), לא יהיה בו כדי לשנות את הסכום הכולל כאמור בסעיף 28.

ד ב ר י ה ס ב ר

להתקן את הגדרת תקופת הבחירות כאמור ניתנה הן על ידי הוועדה הציבורית לבחינת מימון פעילות פוליטית בראשות השופט המנוח דב ליזין, והן על ידי מבקר המדינה בדוח על תוצאות ביקורת החשבונות של המתמודדים בבחירות המקדימות (פריימריס) לכנסת השבע עשרה (נובמבר 2006).

**סעיפים 3 (לסעיף 28 המוצע),**  
מוצע להעביר את סמכות הביקורת על התרומות וההוצאות בבחירות המקדימות מידי המוסד לביקורת של המפלגה לידי מבקר המדינה. גם הפיקוח על מימון מפלגות לפי חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973, נתון למבקר המדינה, וחוק זה מעניק לו סמכויות רחבות ובהן אפשרות להטיל סנקציות, כגון השתתפות קנסות כבדים.

מוצע לקבוע בסעיף 28 כי מפלגה תודיע הן לרשם המפלגות (להלן - הרשם) והן למבקר המדינה על מועד בחירות מקדימות, וזאת בתוך שבעה ימים מיום שהחליטה על כך, ואם שונה מועד הבחירות או בוטל, תודיע על כך בתוך שלושה ימים מהיום שבו נקבע המועד החדש. ההודעה תכלול גם פירוט בדבר מספר בעלי זכות הבחירה, שכן גובה התרומות שמועמד יוכל לקבל בתקופת הבחירות וההוצאות שיוכל להוציא במערכת הבחירות יהיו בהתאם למספר זה, כמפורט בסעיף 28 המוצע כנוסחו בסעיף 6 להצעת החוק.

עוד מוצעים תיקונים בסעיפים 28 ו-28 לחוק המפלגות, לשם העברת סמכויות הביקורת מהרשם למבקר המדינה (סעיפים 5 ו-10 להצעת החוק), ובסעיפים 28 עד 28 לחוק המפלגות, לשם העברת סמכויות כאמור מהמוסד לביקורת של המפלגה למבקר המדינה (סעיפים 7 עד 9 להצעת החוק). בסעיף 28, מלבד העברת הסמכות כאמור, מוצע כי יהיה על מבקר המדינה לתת חוות דעת בענין הכללתה של תרומה בגדרי חוק המפלגות בתוך עשרה ימי עבודה. מבקר המדינה יוכל למסור את חוות דעתו לכל המפלגות או לפרטמה ברבים, אם הדבר ייראה לו רצוי.

סעיף 3 לסעיף 28 המוצע

מוצע להחליף את סעיף 28 לחוק המפלגות, שבו נקבע למעשה כי תקופת הבחירות, שבה יש הגבלות ופיקוח על איסוף תרומות והוצאת הוצאות, היא תקופה מרבית של תשעת החודשים שלפני הבחירות, ואף פחות מכך אם הוחלט על בחירות מקדימות בתוך פרק זמן קצר יותר. מוצב זה הביא למקרים שבהם גויסו תרומות החורגות מההגבלות שבחוק עד ליום שבו מתחילה תקופת הבחירות, באופן המייתר את ההגבלות שבחוק המפלגות. אמנם גיוס כזה, במקרה של איש ציבור וגם בתקופה שאינה תקופת בחירות, הוא בעייתי עקב הוראות דין ונורמות שונות המיועדות למנוע קבלת טובת הנאה בידי אישי ציבור, חברי הכנסת ונושאי משרות ציבוריות אחרות. בין השאר מדובר בהוראות חוק שירות הציבור (מתנות), התש"ס-1979, כללי אתיקה לחברי הכנסת (י"פ התשמ"ד, עמ' 842), כללים למניעת ניגוד ענינים של שרים וסגני שרים (י"פ התשמ"ג, עמ' 1136) וכללי המשפט המינהלי החלים על נבחרי ציבור במדינת ישראל. ואולם, נראה כי מבחינת מועמדים שאינם אישי ציבור, וחשוב מכך מבחינת עצם התכליות העומדות בבסיס המגבלות על גיוס כספים בידי מועמדים, ובהן שמירת אמון הציבור במערכת השלטון, שוויון בין המתמודדים במערכת הבחירות ושמירה מפני ניסיון להשפיע על מנהיגים פוטנציאליים באמצעות טובות הנאה, אין מקום להבחנה בין גיוס תרומות לבחירות בתשעת החודשים שלפני הבחירות לגיוס תרומות לבחירות לפני כן. מסיבות אלה מוצע לתקן את משך התחולה של ההגבלות על מימון, כך שיהולו ברציפות ממערכת בחירות אחת לבאה אחריה. יצוין כי ההמלצה

|  |   |  |                       |             |        |                    |              |                     |             |                     |
|--|---|--|-----------------------|-------------|--------|--------------------|--------------|---------------------|-------------|---------------------|
| <p>4. תיקון סעיף 128 בסעיף 128 לחוק העיקרי -</p> <p>(1) בסעיף קטן (א), במקום הסכום כאמור בו יבוא "עשרת אלפים שקלים חדשים";</p> <p>(2) בסעיף קטן (ב), המילים "ושוכאים להשתתף בהן כלל חברי המפלגה" - יימחקו.</p> | <p>5. תיקון סעיף 1028 בסעיף 1028(ב) לחוק העיקרי, במקום "למוסד לביקורת של המפלגה" יבוא "למבקר המדינה".</p> | <p>6. החלפת סעיפים 28 ו-28 בסעיפים 28 ו-28 "הגבלה כוללת של הוצאה והכנסה</p> <p>(א) מועמד לא יקבל תרומות בשווי כולל העולה על הסכום שנקבע בסעיף זה, ולא יוציא למימון מערכת הבחירות המקדימות שלו ועד תום 14 ימים לאחר סיום הבחירות המקדימות, סכום העולה על אותו הסכום, לפי מספר בעלי זכות הבחירה לענין אותו מועמד, כאמור בהודעה שנמסרה לפי סעיף 28(א) בדלקמן:</p> <table border="0" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="text-align: right;">מספר בעלי זכות הבחירה</td> <td style="text-align: left;">הסכום הכולל</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">עד 500</td> <td style="text-align: left;">50,000 שקלים חדשים</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">501 עד 5,000</td> <td style="text-align: left;">275,000 שקלים חדשים</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">5,001 ומעלה</td> <td style="text-align: left;">400,000 שקלים חדשים</td> </tr> </table> <p>(ב) בבחירות שבהן עומד לבחירה מועמד לתפקיד של ראש הממשלה או ראש המפלגה, יהיה הסכום לענין סעיף זה פי חמישה מן הסכומים הנקובים בסעיף קטן (א), לפי הענין.</p> <p>(ג) התמודד מועמד לתפקיד של ראש הממשלה או ראש המפלגה וכן לתפקיד חבר הכנסת באותה מפלגה, בתוך תקופה של שנה, יחולו כל אלה:</p> <p>(1) הסכום הכולל להתמודדות על שני התפקידים יהיה הסכום שלפי סעיף קטן (ב);</p> | מספר בעלי זכות הבחירה | הסכום הכולל | עד 500 | 50,000 שקלים חדשים | 501 עד 5,000 | 275,000 שקלים חדשים | 5,001 ומעלה | 400,000 שקלים חדשים |
| מספר בעלי זכות הבחירה  | הסכום הכולל   |  |                       |             |        |                    |              |                     |             |                     |
| עד 500   | 50,000 שקלים חדשים  |  |                       |             |        |                    |              |                     |             |                     |
| 501 עד 5,000   | 275,000 שקלים חדשים   |  |                       |             |        |                    |              |                     |             |                     |
| 5,001 ומעלה  | 400,000 שקלים חדשים   |  |                       |             |        |                    |              |                     |             |                     |

## ד ב ר י ה ס ב ר

רשאי להוציא במערכת הבחירות שלו, יהיה בהתאם למספר בעלי זכות הבחירה, בסעיף קטן (א) נקבעו סכומים כוללים שונים לשלוש קבוצות של בעלי זכות הבחירה, בהתאם לגודלן; בכל מקרה, לא יעלה הסכום הכולל על 400,000 שקלים חדשים. החריג הוא לגבי מי שמתמודד על מועמדות לתפקיד ראש הממשלה או ראש המפלגה, והסכומים לגביו יהיו גבוהים פי חמישה (סעיף קטן (ב)). גם כיום הסכומים לגבי מועמד לתפקיד ראש הממשלה גבוהים פי כמה מאלה של מועמד רגיל, כקבוע בסעיף 28(ב) לחוק המפלגות המובא בנספח. במקרה שמועמד מתמודד גם על ראשות הממשלה או ראשות המפלגה וגם על תפקיד של חבר הכנסת, מוצע כי סכום התרומות וההוצאות הכולל לשתי המועמדות כאמור יהיה כשל מועמד לראשות הממשלה או ראשות המפלגה (הסכום הגבוה), ואולם, לאחר שהסתיימה התמודדותו לראשות הממשלה או ראשות המפלגה, אף אם פרש מן ההתמודדות, בהתמודדותו לתפקיד של חבר הכנסת יהיה רשאי המועמד להוציא רק 40% מסכום ההוצאות המותר

**סעיף 4** מוצע לעדכן את הסכום הקבוע בסעיף 128 לחוק המפלגות, שענינו הגבלת תרומה מאדם לתורם, מ-9,118 שקלים חדשים ל-10,000 שקלים חדשים. כמו כן מוצע להרחיב את ההגבלה האמורה על הסכום שבבחירות מקדימות לראשות הממשלה או ראשות המפלגה הוא פי ארבעה מהסכום האמור, אף אם לא כל חברי המפלגה זכאים להשתתף בהן.

**סעיף 6** סעיפים 28 ו-28 לחוק המפלגות קובעים הוראות לענין הגבלה כוללת של הוצאה והכנסה במערכת בחירות אחת.

### לסעיף 28 המוצע

מוצע כי הסכום הכולל של תרומות שמועמד יהיה רשאי לקבל בתקופת הבחירות, ושל הוצאות שהוא יהיה

(2) סכום ההוצאות של המועמד לתפקיד של חבר הכנסת, מיום שהסתיימה מערכת הבחירות שלו לראשות הממשלה או לראשות המפלגה, לרבות עקב פרישתו מהתמודדות לתפקיד כאמור, עד תום 14 ימים לאחר סיום הבחירות המקדימות לתפקיד חבר הכנסת, לא יעלה על 40% מהסכום הנקוב בסעיף קטן (א).

ט.28. (א) מפלגה רשאית, בתוך שבעה ימים מיום החלטה על קיום בחירות מקדימות, לקבוע בתקנון או בהחלטת המוסד המוסמך לכך, ובגבולות האמורים בסעיף 28ח, סכומים מרביים נמוכים יותר מהסכומים הקבועים בסעיף האמור למערכות בחירות שונות, וכן אמות מידה לקביעת הסכומים, בשים לב לאופי התפקיד ולהיקף בעלי זכות הבחירה.

(ב) מפלגה תודיע למבקר המדינה על קביעה או החלטה כאמור בסעיף קטן (א) בתוך 24 שעות מעת קבלתה; מבקר המדינה יפרסם את קביעת המפלגה או את החלטתה לפי סעיף זה בתוך יומיים מיום שקיבל את ההודעה, והקביעה או החלטה תיכנס לתוקפה למחרת הפרסום.

7. בסעיף 28יב לחוק העיקרי, במקום "שהמוסד לביקורת של המפלגה" יבוא "שמבקר המדינה".
8. בסעיף 28יג לחוק העיקרי, במקום "המוסד לביקורת של המפלגה" יבוא "מבקר המדינה".
9. במקום סעיף 28יד לחוק העיקרי יבוא:
- "חוות דעת של מבקר המדינה (א) מועמד, או מי שמבקר המדינה קבע לגביו, לפי סעיף 28יב, כי פעולותיו מכוונות בעיקרן להביא לבחירתו של מועמד, רשאים לבקש ממבקר המדינה חוות דעת אם תרומה מסוימת, הוצאה מסוימת או סוג מסוים של הוצאות, מהווים תרומה או הוצאות למימון מערכת הבחירות.
- (ב) חוות הדעת תינתן בתוך עשרה ימי עבודה ותימסר למועמד; היתה הבקשה של מי שמבקר המדינה קבע לגביו לפי סעיף 28יב, תימסר חוות הדעת גם לו.
- (ג) מבקר המדינה רשאי למסור את חוות הדעת לכל המפלגות או לפרסמה ברבים"
10. בסעיף 28יט לחוק העיקרי -
- (1) בסעיף קטן (א), בכל מקום, במקום "הרשם" יבוא "מבקר המדינה";
- (2) בסעיף קטן (ג), במקום "המוסד לביקורת של המפלגה" יבוא "מבקר המדינה".

## ד ב ר י ה ס ב ר

לו לפי סעיף קטן (א) המוצע.

לסעיף 28ט המוצע

בדומה לסעיף 28ט הקיים בחוק המפלגות, מוצע להקנות למפלגה את הרשות לקבוע סכומים מרביים שונים למערכות

בחירות שונות, בגבולות האמורים בסעיף 28ח. ואולם, מוצע לבטל את ההוראה שבסיפיה של סעיף 28ט הקיים, שעל פיה, אם לא קבעה המפלגה סכומים מרביים כאמור, יבואו במקום הסכומים שנקבעו בסעיף 28ח מחציתם בלבד. כמו כן, מוצע לקבוע כי מפלגה שקבעה סכומים מרביים שונים, חייבת להודיע על כך למבקר המדינה בתוך 24 שעות, כדי

- החלפת סעיפים 28כ"ר ו-28כ"א  
11. במקום סעיפים 28כ"ר ו-28כ"א לחוק העיקרי יבוא:
- "פרסום רשימת 28כ"ב. (א) מועמד ימסור למבקר המדינה שבעה ימים לפני הבחירות התורמים ותרומות, רשימה של התורמים לפי סעיפים 128 ו-128ז ושל התרומות שקיבל למימון מועמדותו בתקופה שמתום יום הבחירות המקדימות הקודם במפלגה; הרשימה תכלול את סכום התרומה שנתן כל תורם.
- (ב) מועמד ימסור למבקר המדינה הודעה על כל תרומה שהתקבלה לאחר מסירת הרשימה לפי סעיף קטן (א), לא יאוחר מ-24 שעות ממועד קבלת התרומה.
- (ג) מבקר המדינה יפרסם לאחר יום הבחירות המקדימות, בדרך שיקבע, את שמות התורמים כאמור בסעיפים קטנים (א) ו-(ב) אשר תרמו 1,000 שקלים חדשים או יותר ואת הסכומים שתרמו, והוא רשאי, על פי שיקול דעתו, לפרסם גם את שמות אלה שתרמו סכומים קטנים יותר; מבקר המדינה לא יפרסם תרומה אשר המועמד החזירה לתורם.
- (ד) מועמד שלא קיבל תרומות עד שבעה ימים לפני יום הבחירות המקדימות, ימסור למבקר המדינה תצהיר המאשר כי לא קיבל תרומות בתקופה כאמור.
- 28כ"ב. (א) מועמד ימסור למבקר המדינה, לא יאוחר מארבעה שבועות לאחר יום הבחירות המקדימות, דוח על תרומות שקיבל והוצאות שהוציא למימון מערכת הבחירות; התמודד המועמד על תפקיד של ראש הממשלה או ראש המפלגה, רשאי הוא להגיש דוח כאמור לא יאוחר משישה שבועות לאחר יום הבחירות המקדימות.
- (ב) מבקר המדינה רשאי להאריך את התקופות האמורות בסעיף קטן (א) אם סבר כי קיימים טעמים מיוחדים המצדיקים זאת."
12. בסעיף 28כ"ב לחוק העיקרי, בסופו יבוא "שניתן בהתאם לסעיף 15 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971".

## ד ב ר י ה ס ב ר

- זוהו יוכל לפקח על ביצועה של קביעת המפלגה; על מבקר המדינה יהיה לפרסם קביעה זו.
- סעיף 11 לסעיף 28כ"ב המוצע**
- גם לענין פרסום דבר תרומות, מוצע להעביר את הסמכות הקבועה בסעיף 28כ"ב לחוק המפלגות, מהמוסד לביקורת של המפלגה למבקר המדינה. מוצע כי מועמד ימסור למבקר המדינה את רשימת התורמים לו, והמבקר יפרסם את שמות התורמים אשר תרמו 1,000 שקלים חדשים או יותר אלא אם כן המועמד החזיר להם את תרומתם. המבקר יהיה רשאי, לפי שיקול דעתו, לפרסם גם את שמות אלה שתרמו סכומים קטנים יותר. כמו כן מוצע, בהתאם לבקשת מבקר המדינה, לחייב מועמד שלא גייס תרומות ממקורות
- חיצוניים בהגשת תצהיר שבו יציין כי לא קיבל תרומות כלשהן בתקופה הרלוונטית.
- לסעיף 28כ"ב המוצע**
- סעיף 28כ"א לחוק המפלגות מטיל על מועמד למסור למוסד לביקורת של המפלגה דוח על תרומות שקיבל ועל הוצאות שהוציא למימון מערכת הבחירות. מוצע כי המועמד ימסור את הדוח האמור למבקר המדינה בתוך ארבעה שבועות מיום הבחירות המקדימות, או בתוך שישה שבועות, אם הוא מועמד לראשות הממשלה או ראשות המפלגה.
- סעיף 12 מוצע להבהיר בסעיף 28כ"ב לחוק המפלגות, כי על תצהיר שמועמד יגיש למבקר המדינה יחולו**

<sup>2</sup> דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 18, עמ' 421.



13. במקום סעיפים 28כג ו-28כד לחוק העיקרי יבוא:  
 "הנחיות מבקר המדינה  
 28כג. מבקר המדינה יוציא הנחיות לענין ביצוע הוראות פרק זה.  
 דוח מבקר המדינה 28כד. בתוך 12 שבועות מיום שקיבל דוח לפי סעיף 28כא, ימסור מבקר המדינה ליושב ראש הכנסת ולמוסד לביקורת של המפלגה, דוח על ביקורת החשבונות של המועמד בבחירות המקדימות; מבקר המדינה רשאי, מטעמים מיוחדים שירשום בדוח, לדחות את מסירת הדוח בארבעה שבועות מתום התקופה כאמור"
14. אחרי סעיף 28כד לחוק העיקרי יבוא:  
 "הצהרת מועמד 28כה. מועמד יגיש למבקר המדינה, לא יאוחר מחמישה ימים מהיום שבו נרשם, על פי תקנון מפלגתו או החלטת המוסד המוסמך לכך במפלגתו, כמועמד בבחירות מקדימות, תצהיר שניתן בהתאם לסעיף 15 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971, שבו יאשר כי הוא קרא ומודע לכל ההוראות הנוגעות לתרומות, הוצאות וניהול חשבונות בבחירות מקדימות, כפי שנקבעו לפי חוק זה ובהנחיות מבקר המדינה.  
 28כז. לא ייעשה שימוש, בקשר עם תעמולה לבחירות מקדימות, בכספים של גוף מבוקר כמשמעותו בפסקאות (1) עד (4) של סעיף 9 לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב],<sup>3</sup> או של תאגיד שהממשלה או רשות מקומית משתתפת בהנהלתו או בהוננו, ולא ייעשה שימוש כאמור במקרקעין או במטלטלין המוחזקים למעשה על ידי גוף או תאגיד כזה, למעט השכרתם של אולמות ושל מקומות פומביים פתוחים העומדים כרגיל להשכרה, ולמעט נכסים שהועמדו על ידי המדינה לרשותם של שר, סגן שר או חבר הכנסת.
- החלפת סעיפים 28כג ו-28כד  
 הוספת סעיפים 28כז עד 28כח
- איסור שימוש בנכסי ציבור

## ד ב ר י ה ס ב ר

- סעיף 14 מוצע להוסיף לחוק המפלגות שלושה סעיפים חדשים:  
**לסעיף 28ה המוצע**  
 מוצע להטיל על מועמד להגיש למבקר המדינה תצהיר, בו יאשר כי קרא את כל ההוראות הנוגעות לתרומות, הוצאות וניהול חשבונות בבחירות מקדימות וכי הוא מודע להן.  
**לסעיף 28ז המוצע**  
 הסעיף המוצע בא לקבוע איסור שימוש בנכסי ציבור בקשר עם תעמולה בבחירות מקדימות, וזאת בדומה להוראה הקיימת כיום בסעיף 2א לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959.
- הכללים לפי פקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971. סעיף 15 האמור קובע כי מקום שמותר לאדם על פי דין, או שנדרש אדם, להוכיח דבר על ידי תצהיר בכתב, בשבועה או בהן צדק, יהיה תצהירו בכתב ראיה כשרה, אם הוזהר המצהיר כי עליו להצהיר את האמת וכי היא צפויה לעונשים הקבועים בהוק אם לא יעשה כן. האזהרה תינתן ותאושר על ידי שופט, דיין, היועץ המשפטי לממשלה או חלק מהכפופים לו, עורך דין, ראש רשות מקומית או אדם אחר שהסמיכו לכך שר המשפטים.
- סעיף 13 מוצע לקבוע כי מבקר המדינה הוא שיוציא הנחיות לביצוע הוראות פרק ב' לחוק המפלגות (סעיף 28כג המוצע). כמו כן מוצע כי מבקר המדינה יפרסם, בתוך 12 שבועות מיום שקיבל דוחות מהמועמדים, דוח על ביקורת החשבונות של המועמדים בבחירות המקדימות; מבקר המדינה רשאי, מטעמים מיוחדים שירשום בדוח, לדחות את מועד מסירת הדוח בארבעה שבועות (סעיף 28כד המוצע).

<sup>3</sup> ס"ח התשי"ח, עמ' 92.

3728.3 (א) הוראות סעיפים 101ב(ג), 101ד(ז) ו-101ה(ו) לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959, בדבר חובת דיווח ומסירת הודעות למבקר המדינה, יחולו גם על בחירות מקדימות, ורשאי מבקר המדינה לדרוש פרטים נוספים, כפי שיקבע.

(1) מצא מבקר המדינה כי מועמד קיבל תרומה בניגוד לאמור בחוק זה, יעביר המועמד לאוצר המדינה, בתוך שלושים ימים מיום שהודיע לו על כך מבקר המדינה, סכום שגובהו פי שניים מסכום התרומה החורג מהסכום המותר; אולם רשאי מבקר המדינה לקבוע כי על המועמד להעביר לאוצר המדינה סכום קטן יותר, אם נראה לו שמן הראוי לנהוג כן בהתחשב בנסיבות המקרה.

(2) מצא מבקר המדינה כי מועמד הוציא במערכת הבחירות שלו סכום העולה על הסכום הקבוע בסעיפים 28 או 28ט, יעביר המועמד לאוצר המדינה, בתוך שלושים ימים מיום שהודיע לו על כך מבקר המדינה, סכום שגובהו כגובה הסכום החורג מהסכום המותר; אולם רשאי מבקר המדינה לקבוע כי על המועמד להעביר לאוצר המדינה סכום קטן יותר, בהתחשב בנסיבות המקרה.

(3) מצא מבקר המדינה כי מועמד לא מילא אחר ההוראות הנוגעות לניהול מערכת החשבונות שלו, כפי שנקבעו לפי חוק זה או בהנחיות מבקר המדינה, יעביר המועמד לאוצר המדינה, בתוך שלושים ימים מיום שהודיע לו על כך מבקר המדינה, סכום שגובהו 15% מסך הוצאות הבחירות, שהוציא לפי קביעת מבקר המדינה; ואולם, אם ניהל המועמד מערכת חשבונות לפי הנחיות מבקר המדינה אך ללא הקפדה מלאה עליהן, רשאי מבקר המדינה לקבוע כי יועבר לאוצר המדינה סכום קטן מהסכום האמור, בהתחשב באופי החריגה ובמידתה.

## דברי הסבר

### לסעיף 3728 המוצע

מוצע להקנות למבקר המדינה סמכויות בדומה לאלה המצויות בידו כיום לענין תעמולת הבחירות לכנסת ולענין מימון מפלגות, בנושאים האלה:

- קבלת דיווחים ממשווקי פרסום על הקצאת שטחי פרסום לתעמולת בחירות על גבי מתקני פרסום חוצות, קבלת דיווחים מבעלי ויכיון על תשדירי תעמולה ששודרו על ידם וקבלת דיווחים מעורכי סקרי בחירות על סקרים שערכו, והכל כמפורט בסעיפים 101ב(ג), 101ד(ז) ו-101ה(ו) לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959 (סעיף קטן (א));
- לפי סעיף קטן (ב), הטלת קנסות על קבלת תרומות בניגוד להוראות החוק, חריגה מסכום ההוצאות המותרות, אי-מילוי הוראות הנוגעות לניהול מערכת החשבונות ואיחור במסירת דוח תרומות והוצאות למבקר המדינה או

<sup>4</sup> ס"ח התשי"ט, עמ' 138.

(4) מצא מבקר המדינה כי מועמד לא מסר דוח כאמור בסעיף 28כא(א), או איחר במסירתו, יעביר המועמד לאוצר המדינה, בתוך שלושים ימים מיום שהודיע לו על כך מבקר המדינה, סכום שגובהו 15% מסך הוצאות הבחירות שהיה רשאי להוציא לפי סעיף 28ד; אולם רשאי מבקר המדינה לקבוע כי יועבר לאוצר המדינה סכום קטן מהסכום האמור, בהתחשב בנסיבות אי מסירת הדוח או האיחור.

(ג) על סכום שיש להעבירו לאוצר המדינה לפי סעיף קטן (ב), תחול פקודת המסים (גביה)<sup>5</sup> כאילו היה מס.

החלפת סעיפים  
28כז ו-28כז

15. במקום סעיפים 28כז ו-28כז לחוק העיקרי יבוא:

(א) 28כז. מי שעשה אחד מאלה, דינו - מאסר שנה או קנס פי ארבעה מהסכום העולה על המותר לפי הוראות פרק זה:

(1) קיבל תרומה בניגוד להוראות פרק זה;

(2) הוציא סכום העולה על המותר לפי הוראות פרק זה;

(3) נתן תרומה בניגוד להוראות פרק זה.

(ב) מי שעשה שימוש בנכסי ציבור בניגוד להוראות סעיף 28כזה, דינו - מאסר שישה חודשים.

(ג) מועמד העושה אחד מאלה, דינו - מאסר שישה חודשים או קנס כאמור בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין, התשל"ז-1977<sup>6</sup> (להלן - חוק העונשין):

(1) לא החזיר תרומה שנתקבלה בניגוד להוראות חוק זה או בסכום העולה על הסכום המרבי המותר, או לא העביר לאוצר המדינה תרומה שנתקבלה בעילום שם, בניגוד להוראות סעיף 28יז;

(2) השתמש ביתרת הסכום המותר או לא החזירה, בניגוד להוראות סעיף 28יח;

(3) ניהל חשבונות כספי תרומות והוצאות, בניגוד להוראות סעיף 28יט;

(4) לא מסר למבקר המדינה רשימה של התורמים ושל התרומות, בניגוד להוראות סעיף 28כ;

(5) לא העביר דוח על תרומות שקיבל והוצאות שהוציא, בניגוד להוראות סעיף 28כא;

(6) לא הגיש למבקר המדינה תצהיר לפי סעיף 28כהו.

## ד ב ר י ה ס ב ר

28כז לחוק המפלגות. כן מוצע להבחין בין עבירה שבוצעה בידי מי שהוסמך על ידי מועמד או מי שפעל מטעמו לקידום מועמדותו בבחירות המקדימות לבין אחריותו של המועמד

סעיף 15 כדי להבהיר ולפרט יותר את המעשים המהווים עבירות פליליות לפי חוק המפלגות ולהתאימן לשינויים המוצעים בהצעת חוק זו, כנוצע להחליף את סעיף

<sup>5</sup> חוקי א"י, כרך ב', עמ' (ע) 1374, (א) 1399.

<sup>6</sup> ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

(ד) מפלגה שלא הודיעה לרשם ולמבקר המדינה על מועד בחירות מקדימות שפרק זה דן בהן או על מספר בעלי זכות בחירה, בניגוד להוראות סעיף 28ג, או על סכומים מרביים בניגוד להוראות סעיף 28ט, דינה - כפל הקנס כאמור בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין.

28כז. (א) נעשה מעשה או מחלל בידי מי שהוסמך על ידי מועמד לפעול לקידום מועמדותו בבחירות המקדימות, או בידי מי שפעל מטעמו כאמור, שאילו נעשה על ידי המועמד היה עבירה על פי פרק זה, רואים את אותו אדם כאחראי לעבירה.

עבירה שבוצעה בידי מי שהוסמך על ידי מועמד או בידי מי שפעל מטעמו

(ב) (1) מועמד חייב לפקח ולנקוט את כל האמצעים הסבירים בנסיבות הענין למניעת עבירה מן העבירות המנויות בסעיף 28כז בידי מי שהוסמך על ידו או מי שפעל מטעמו, לקידום מועמדותו בבחירות המקדימות; הפר המועמד חובתו זו, דינו - שישה חודשי מאסר או קנס כאמור בסעיף 61(א)(2) לחוק העונשין.

(2) נעברה עבירה מן העבירות המנויות בסעיף 28כז בידי מי שהוסמך על ידי מועמד או מי שפעל מטעמו, לקידום מועמדותו בבחירות המקדימות, חזקה היא כי המועמד הפר את חובתו לפי פסקה (1), אלא אם כן הוכיח המועמד כי נקט את כל האמצעים הסבירים בנסיבות הענין כדי למנוע את ביצוע העבירה.

#### דברי הסבר

הסבירים בנסיבות הענין כדי למנוע את ביצועה (סעיף 28כז המוצע).

עצמו. כאשר בוצעה עבירה בידי מי שהוסמך על ידי מועמד או מי שפעל מטעמו, יראו גם את המועמד כאחראי לביצוע העבירה, אלא אם כן הוכיח כי נקט את כל האמצעים

חברי הכנסת: אופיר פינס, מנחם בן ששון

## נספח

וזה נוסחם של הסעיפים בחוק המפלגות שמוצע בהצעת חוק זו להחליפם:

- 228.ב. (א) ההגבלות שבפרק זה יחולו בתשעת החודשים שלפני יום הבחירות (להלן – תקופת הבחירות) "תקופת הבחירות".
- (ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), החליטה מפלגה על עריכת בחירות תוך פחות מתשעה חודשים מיום קבלת ההחלטה, תחל תקופת הבחירות ויחולו ההגבלות שבפרק זה בתום שבועיים מעת קבלת ההחלטה.
- (ג) על אף הוראות סעיף קטן (א), החליטה מפלגה בתוך תקופת הבחירות להקדים את מועד הבחירות, תחל תקופת הבחירות ויחולו ההגבלות במועד שבו היתה מתחילה תקופת הבחירות אלמלא הוקדמו; החליטה מפלגה כאמור בטרם החלה תקופת הבחירות – יחולו הוראות סעיפים קטנים (א) או (ב), לפי הענין.
- 228.ג. מפלגה תודיע לרשם על מועד בחירות שפרק זה דן בהן.
- 228.ח. (א) מועמד לא יקבל במערכת בחירות אחת תרומות בשווי כולל העולה על 273,566 שקלים חדשים, ולא יוציא מועמה, באותה מערכת בחירות, למימון מערכת הבחירות שלו, סכום העולה על הסכום האמור; קבע המוסד לביקורת של המפלגה כי להערכתו יעלה מספר בעלי זכות הבחירה על 150,000, רשאי הוא להעלות את הסכום האמור עד 547,134 שקלים חדשים.
- (ב) בבחירות שבהן עומד לבחירה מועמד לתפקיד של ראש הממשלה או של יושב ראש המפלגה, ושזכאים להשתתף בהן כלל חברי המפלגה, יהיה הסכום לענין זה 1,821,933 שקלים חדשים.
- (ג) לענין פרק זה, "הוצאה למימון מערכת בחירות" – בכסף או בשווה כסף, במישרין או בעקיפין, בארץ או בחוץ-לארץ, במזומנים או בהתחייבות מכל סוג.
- (ד) פחתה תקופת הבחירות מתשעה חודשים, יפחתו הסכומים הקבועים בסעיף זה בהתאם ליחס שבין תקופת הבחירות לבין פרק זמן של תשעה חודשים ובלבד שלא יפחתו ממחצית הסכומים הקבועים בסעיף זה; הרשם יפרסם ברשומות הודעה על הסכומים לפי סעיף קטן זה.
- 228.ט. מפלגה רשאית לקבוע בתקנון או בהחלטת המוסד המוסמך לכך, ובגבולות האמורים בסעיף 228, סכומים מרביים שונים למערכות בחירות שונות, ורשאית היא לקבוע כאמור סכומים מרביים נמוכים יותר מהסכומים הקבועים בסעיף האמור. וכן אמות מידה לקביעת הסכומים בשים לב לאופי התפקיד ולהיקף בעלי הזכות לבחור; לא נקבעו סכומים מרביים כאמור יבואו במקום הסכומים האמורים בסעיף 228 – מחציתם.
- 228.י. התעורר ספק אם תרומה שניתנה למועמד או הוצאה שהוא הוציא הן למימון מערכת הבחירות, רשאי המוסד לביקורת של מפלגה, מיזמתו או על פי פניה, להכריע בענין.
- 228.כ. מועמד ימסור למוסד לביקורת של המפלגה סמוך לפני הבחירות, במועד שקבעה המפלגה, את רשימת התורמים שתרומת כל אחד מהם עד למועד האמור עלתה על חמישית מהסכום המרבי הנקוב בסעיף 228; המוסד לביקורת יפרסם את הרשימה לפני הבחירות, בדרך שיקבע; המוסד לביקורת יגיש את הרשימה למבקר המדינה על פי דרישתו, אם עלה חשד למעשה פלילי.
- 228.כא. (א) מועמד ימסור למוסד לביקורת של המפלגה במועד שקבעה המפלגה, אך לא יאוחר מעשרה שבועות לאחר יום הבחירות, דוח על תרומות שקיבל והוצאות שהוציא למימון מערכת הבחירות.

|   |                   |
|---|-------------------|
| <p>(ב) יחד עם הדוח האמור בסעיף קטן (א) ימסור המועמד רשימה של כל התורמים ובה פרטים מזהים של כל תורם; המוסד לביקורת רשאי לפרסם את הרשימה, בדרך שיקבע; הרשימה תהיה פתוחה לעיון הציבור.</p>   | הנחיות הרשם       |
| <p>28כבג. הרשם יוציא הנחיות לענין ביצוע סעיפים 28כב ו-28כבא.<br/>28כד. המוסד לביקורת של המפלגה יגיש למפלגה בתום כל מערכת בחירות, במועד שקבע הרשם, דוח ובו מימצאים ומסקנות על מילוי ההוראות של חוק זה ושל תקנון המפלגה על ידי המועמדים; המפלגה תעביר את הדוח לרשם ותפרסמו בדרך שקבע הרשם.</p>  | דוח המוסד לביקורת |
| <p>28כז. (א) מי שעשה אחת מאלה:<br/>(1) קיבל תרומה בניגוד להוראות פרק זה, או שלא החזיר תרומה כאמור בסעיף 28זו או לא העביר אותה לאוצר המדינה, כאמור באתו סעיף;<br/>(2) הוציא סכום העולה על המותר לפי הוראות פרק זה;<br/>(3) נתן תרומה בניגוד להוראות פרק זה.<br/>דינו - קנס פי ארבעה מהסכום העולה על המותר, או 18,200 שקלים חדשים, לפי הגבוה שביניהם.</p> | עונשין            |
| <p>(ב) לענין סעיף קטן (א) אין רואים כסכום מרבי סכום שנקבע בידי מפלגה על פי סעיף 28טז.<br/>(ג) לא מילאה מפלגה אחר הוראות סעיפים 28ג, 28זיט או 28כב, דינה - קנס 370,000 שקלים חדשים.<br/>(ד) לא מילא מועמד הוראה מהוראות סעיפים 28זיח עד 28כבא, דינו - קנס 370,000 שקלים חדשים.</p>   |                   |
| <p>28כז. נעשה מעשה או מחדל בידי מי שהוסמך לכך על ידי מועמד, שאילו נעשה על ידי המועמד היה עבירה על פי פרק זה, רואים אותו וכן את המועמד אחראים למעשה או למחדל, אלא אם כן הוכיחו שניים אלה:<br/>(1) שהמעשה או המחדל נעשו שלא בידיעתם;<br/>(2) שהם נקטו בכל האמצעים הסבירים כדי למנוע את המעשה או המחדל.</p>  | סיוג לאחריות      |